

Tapiņa Jumja zīmei uz pirtiņas jumta

Vīpes amatniecības centrs — saikne ar cilvēkiem un vidi

AIJA VALDMANE

Gada sākumā Krustpils novada domes deputāti apstiprināja Vīpes amatniecības centra «Māzers» izveidi, kā arī tā nolikumu. Savu darbību tas uzsāks 1. maijā. Daudzfunkcionālā Tālākizglītības un informācijas tehnoloģiju centra koordinatore līdz 30. aprīlim būs Vīpes pamatskolas direktore Aija Semjonova. Par šī centra izveidi jau tika spriests aizvadītā gada nogales domes sēdēs.

2009. gadā Vīpes pamatskola īstenoja ERAF projektu «Amatniecības pārrobežu sadarbības tīkls kā Latvijas — Lietuvas pierobežas pievilcības veicinātājs». Tā rezultātā tika sakārtotas amatu mācības darbnīcas — sienas, griesti, viss interjers un iekārtas, kā arī papildināta izglītības iestādes amatu mācības bāze. Telpas tika renovētas un siltinātas. Projekts vērst uz amatniecības pastāvēšanu, pilnveidi un attīstību, kā arī tūristu piesaisti. Šī projekta īstenošana sakrita ar otru — Sorosa fonda - Latvija ietvaros atbalstīto projektu par Tālākizglītības un interešu izglītības centra izveidi. Rīgā tika parakstīts līgums par Sorosa Ārkārtas finansējuma piešķiršanu Krustpils novada pašvaldībai ar domu izveidot Tālākizglītības un interešu izglītības centru Vīpes pamatskolā. Šī skola ir viena no 53 izglītības iestādēm valstī, kur tika atbalstīts Sorosa fonda - Latvija iniciatīvas «Pārmaiņu iespēja skolām» projekts.

Kad BD viesojās Vīpes amatu mācību centrā «Māzers», tajā darbojās gan vairāki pamatskolas audzēkņi, gan amatu mācības pasniedzējs Jānis Zvirbulis, kuru skolas direktore Aija Semjonova raksturoja kā cilvēku, kurš ir «saslimis ar savu darbu un ir tā entuziasts no matu galiņiem līdz papēžiem. Pie viņa mācību stunda ir kaut kas vairāk nekā tikai plika stunda vien». **J. ZVIRBULIS** pats saka, ka viņam neviens skolēns nevar iestāties, ka kaut ko nevar izdarīt, jo — var!

— Skolēni uz mācību kabinetu dodas ar prieku. Ierodoties uz nodarbībām, ziņkārīgi jautā: «Nu, skolotāj, ko mēs tagad taisīsim?» — stāsta skolotājs.

Plauktos pie mācību telpu sienām atrodas audzēkņu gatavotie koka darbi. Tie tiek izmantoti dāvanām, suvenīriem, prezentācijām. Par paraugu veidojumiem var kalpot gan ķīniešu rotalietas, gan attēli un skices, kas atrodas internetā. Bērni strādā ar lielu interesei un aizrautību. Skolotājs stāsta, ka koka darbi interesē arī meitenes. 5. klases audzēkne Edīte Smalinska atnākusi līdzi savam brālim Aldim, un tagad pati ieinteresējusies par koka darbiem. Šajā dienā meitene cītīgi nodarbojās ar iededzināšanu, koka pamatnē veidojot līnijas, pēc kurām viņa veidošot lapsu. Cik ilgā laikā katrs audzēknis izgriež un noslīpē savu darinājumu, atkarīgs no bērna uzņēmības, ieinteresētības, darbotiesgribas, arī spējam. Cits vienu mantu izgatavo vairākās dienās. Citam tas prasa mēnesi un vairāk. Protams, tas atkarīgs arī no tā, cik sarežģītu veidojumu audzēknis izvēlējies. Apmeklētāju skatienus piesaista brīnišķīga liela izmēra bite, pils un daudzas citas skaistas lietas. 5. klases audzēknis **Tomass OZOLIŅŠ** nodarbības apmeklē regulāri, un viņa mājās jau atrodas 15 paša gatavotās mantas. Zēns stāsta, ka mājās atrodas arī neliels soliņš, ko pats gatavojis un kas nu tagad noder virtuvē. Skolotājs atzīst, ka audzēkņu darbojas centīgi, ar patiesu ieinteresētību. 7.

Interese izglītības pasniedzējs Jānis Zvirbulis Vīpes pamatskolā strādā jau desmito gadu un ir pratis ieaudzināt bērnus interesi par amatu apguvi.

klases audzēknis **Vladimirs LŪLĀKS** BD pastāstīja, ka viņam sanākot, kā kuro reizi: citreiz uztaisa ātrāk, citreiz — ilgāk.

J. Zvirbulis saka, ka viena lieta esot darbu no koka izgriezt, cita — noslīpēt. Šī darbība prasa lielu pacietību, tāpēc ir gadījumi, kad audzēkņi atstāj savu darinājumu nenoslīpētu.

Amatu mācības kabinetā sarežģītie, daudzveidīgie koka darbi tiek veidoti, izmantojot pavisam vienkāršus instrumentus: figūrzāģi, vīles, slīpmašīnu, elektroinstrumentus u. tml. Kabinetā ir daudz eleganti izvirpotu taburešu, kas tiek gatavotas arī skolas vajadzībām. Taburetes ir kopdarbs. To veido vairāki skolēni reizē. Vieni vienu detaļu, otri — otru. Arī meitenes ir mācījušas virpot. Te ar vienkāršiem instrumentiem audzēkņi iemācījušies veidot fantastiski skaistas lietas.

Aija Semjonova neslēpj, ka viņas sapnis ir šo amatniecības centru veidot kā saikni ar apkārtnējo sadzīvi un kultūras vidi, dzīves telpu un iedzīvotājiem. Ļoti gribētos, lai skola būtu tā, kur viss satek, saplūst un koncentrējas.

— Perspektīva šim projektam ir tikai tad, ja top saskare un atgriezeniskā saikne ar apkārtnējo vidi un cilvēkiem, — savu domu turpina **A. SEMJONOVA**. — Sk-

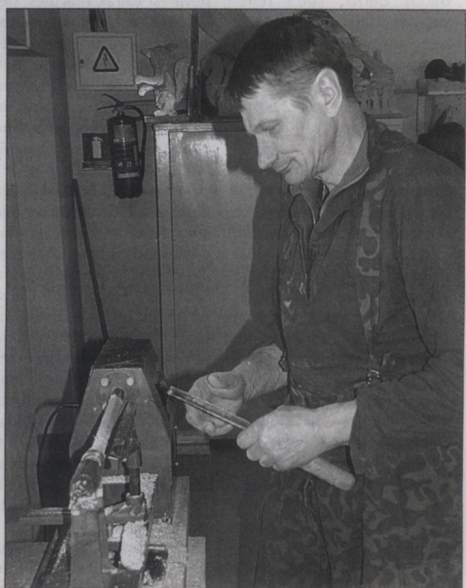
ola var veikt ne tikai izglītojoša rakstura funkcijas, bet var būt kā vietējais kultūras centrs, kas piesaista ne tikai bērnus, bet arī viņu vecākus, tuvākās un tālākās apkārtnes iedzīvotājus, pat pilsetniekus. Tā palīdz saglabāt un pilnveidot lauku vidi un infrastruktūru. Uz mūsu amatniecības centru var doties ikviens, kam interesē šie amati. Te var lietderīgi pavadīt laiku. Ir viena māmiņa, kas nāk uz šejieni zāgēt detaļas. Visa viņas ģimenes nodarbojas ar koka darbiem.

Valstiskā līmenī Sorosa fonds mums neiesaka veidot šo centru kā atsevišķu struktūrvienību. Fonds piedāvā plašākus mērīgus. Es domāju, ka ideāls variants ir šis amatniecības centrs plus novada un pilsētas, tātad — visi kopienas iedzīvotāji. Piemēram, ģimenei, kas dzīvo uz Mežāres pagasta robežas, interesē koka darbi. Viņiem mājās kaut kas jāizgatavo, bet nav iespējas, nav amata rīku. Šie cilvēki var doties uz šejieni un te darboties. Tad centram ir attīstība un perspektīva.

— Uzreiz jau nekas nerodas un nenotiek, viss nāk ar laiku, bet šim centram jābūt kā skolas sastāvdaļai, nevis kā atsevišķai struktūrvienībai — turpina direktore. — Ir jāattīsta lauku vide, kurā mēs dzīvojam, it īpaši situācijā, kad lauki kļūst aizvien tukšāki. Bet, ja mēs

Strādājot mācību centrā, bērni attīsta pirkstu veiklību, mācās būt pacietīgi un neatlaidīgi.

Vīpes pagasta iedzīvotājs Uldis Grundšteins uz mācību centru «Māzers» nāk katru nedēļu.

tos visi pametīsim, kur paliks mūsu ekoloģija, tirā vide un pārtika un individuālie, neatkārtojami ražojumi? Turklāt audzēkņi, te gūstot iemaņas kokapstrādē, var turpmāk pretendēt arī uz profesijas apguvi. Perspektīvā uz šejieni varētu doties arī tūristi un iegādāties suvenīrus.

Todien amatniecības centrā darbojās arī Vīpes pagasta iedzīvotājs Uldis Grundšteins, kurš cītīgi gatavoja tapiņu, kas esot domāta Tapiņa Jumja zīmei uz pirtiņas jumta. Iepriekš viņš bija gatavojis bungu vāļītes, kaltiem rokturišus.

— Otrdienas, kad dodos uz skolu, man ir mazi svētki, — saka **U. GRUNDŠTEINS**.

— Es te nestrādāju saimniecībai, bet savam priekam. Te ir visi nepieciešamie instrumenti, kas man vajadzīgi.

Direktore A. Semjonova stāsta, ka projekta ietvaros izglītības iestādē bija noorganizēta arī zīda apgleznošana, kas beidzās pērnā gada novembrī. Bija angļu valodas nodarbības, par kurām cilvēki interesējās un būtu nākuši vēl, taču beidzās finansējums.

— Ir jāmainās gan videi, gan cilvēkiem, — ir pārliecināta A. Semjonova. — Šis projekts šo iespēju sniedz, un mums tā ir jāizmanto. ●

P. DRIVINIEKA foto